

„200 év a tudás és a társadalom szolgálatában” – a Valóságos könyvtár – könyvtári valóság VII. konferencia előadásai

"200 Years in the Service of Knowledge and Society" – Proceedings of the VII Conference "The Real Library – Library Reality"

Vass Johanna¹

¹ Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Könyvtár- és Információtudományi Intézet
vass.johanna@btk.elte.hu

Beérkezett: 2026. 05. 15. / Elfogadva: 2026. 06. 16. / Publikálva: 2026. 06. 30.

A Valóságos könyvtár – könyvtári valóság (VKKV) című – 2013 óta kétévenként megrendezett – eseménysorozat mára a hazai könyvtár- és információtudomány egyik legnagyobb volumenű tanácskozásává vált. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának (ELTE BTK) Könyvtár- és Információtudományi Intézete (KITI), valamint Könyvtár- és Információtudományi Doktori Programja által szervezett konferencia hagyományosan a Magyar Tudományos Akadémia által indított Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat kereteibe illeszkedve került megrendezésre 2025. november 25-én és 26-án.

A Magyar Tudomány Ünnepe 2025 mottója – az akadémia alapításának jubileumi évfordulója előtt tisztelegve – „200 év a tudás és a társadalom szolgálatában”, a Valóságos könyvtár – könyvtári valóság (VKKV) konferencia kiemelt témája a könyvtárosok mentális egészsége volt.

könyvtár- és információtudomány, mentális egészség, könyvtártörténet, olvasási szokások, tudománymetria, könyvtárfinanszírozás

The conference series "The Real Library – Library Reality" (VKKV), held biennially since 2013, has by now become one of the largest-scale professional gatherings in Hungarian library and information science. Organized by the Institute of Library and Information Science (KITI) and its Doctoral Programme in Library and Information Science at the Faculty of Humanities of Eötvös Loránd University (ELTE BTK), the conference traditionally takes place within the framework of the Hungarian Science Festival, initiated by the Hungarian Academy of Sciences. In 2025, the event was held on 25–26 November.

The motto of the 2025 Hungarian Science Festival – commemorating the anniversary of the founding of the Academy – was "200 Years in the Service of Knowledge and Society," while the main theme of the VKKV conference was the mental health of librarians.

library and information science, mental health, library history, reading habits, scientometrics, library funding

1. Köszöntők. A konferencia programja

A konferenciát **Horváth Krisztina**, az ELTE BTK oktatási és tanulmányi ügyek dékánhelyettese, a Magyar Rektori Konferencia Bölcsészettudományi Bizottságának elnöke nyitotta meg. Dékánhelyettes asszony hangsúlyozta, hogy a Magyar Tudomány Ünnepe – amely 2025-ben jubileumi formában emlékezik meg a Magyar Tudományos Akadémia és Könyvtára 200 éves fennállásáról –, alkalmat ad a tudományos hagyományok ápolására, és a jövő nemzedékeinek megszólítására, kiemelve az egyetemek szerepét a tudás átadásában és a tudományos folytonosság biztosításában. Külön figyelmet szentelt annak, hogy a Valóságos könyvtár – könyvtári valóság konferencia immár hetedik alkalommal került megrendezésre, és ez idő alatt jelentős hazai szakmai eseménnyé vált. Hangsúlyozta a tudományterület múltbeli, jelenlegi és jövőbeli fontosságát, különösen a technológiai fejlődés és a mesterséges intelligencia korában. A rendezvénysorozat lehetőséget ad a legfrissebb kutatások bemutatására és a tudományos közösség elismerésére. A 2025-ös konferencia kiemelt témája a könyvtárosok mentális egészsége,

ami a szakma jövője szempontjából is fontos. A rendezvény erőssége a hazai és nemzetközi kapcsolatok, valamint a doktori programhoz kötődő kutatások bemutatása, továbbá a tanácskozás hagyományai közé tartozik a konferencián elhangzott előadások tanulmánykötetekben történő megjelentetése is, mely lehetővé teszi az új eredmények széles körű elérését is.

A megjelenteket ezt követően az International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) elnöke, **Leslie Wier** köszöntötte videóüzenetben. Az IFLA elnöke izgalmas lehetőségnek nevezte, hogy a rokon szakmák és szakterületek képviselői, valamint a jóllét (wellbeing) szakértői együtt dolgoznak a könyvtári világ szereplőivel. Ez az együttműködés lehetővé teszi, hogy olyan biztonságos tereket hozzanak létre a könyvtárakban, amelyek mindenki számára nyitottak: azok számára is, akik használják a gyűjteményeket, szolgáltatásokat, illetve részt vesznek a rendezvényeken, és azok számára is, akik a könyvtárakban dolgoznak, gyakran jelentős stresszhelyzetek közepette. Elnök asszony kifejezte, hogy az IFLA szilárdan hisz abban, hogy a könyvtárak együtt erősebbek és bátrabbak lehetnek, és ennek jegyében kívánt eredményes két napot, kiváló előadásokat, tartalmas vitákat és beszélgetéseket. Az IFLA elnökének köszöntője után **Kiszl Péter**, az ELTE Könyvtár- és Információtudományi Intézet (KITI) igazgatója, tanszékvezetője, a doktori program vezetője, a konferencia alapító elnökének beszéde következett, aki kiemelte a konferencia könyvtár- és információtudományt formáló, valamint a kutató és a gyakorló könyvtáros közösséget összefogó jelentőségét, melynek eleme a kísérő szakkönyvsorozat is (1. ábra). Szólt arról, hogy a kétévente rendszeresen jelentkező kétnapos, nemzetközivé vált konferencia középpontjában mindig aktuális és rendszerint interdiszciplináris témák állnak, így került a 2025-ös rendezvény plenáris ülésének fókuszába a könyvtárosok mentális egészsége.

1. ábra: Kiszl Péter köszönti a konferencia résztvevőit

A rendezvény ezt követően a már hagyománnyá vált struktúrában folytatódott. Az első napon a jelenlévők az ELTE két tudós professzorának előadását hallgathatták meg kutatói pályájukkal összefüggésben a legfontosabb könyvtári tapasztalataikról, elményeikről. A plenáris ülés délutáni szakaszában a felkért szakemberek *A könyvtárosok mentális egészsége* című, a konferencia kiemelt témáját adó szekcióban tartották meg előadásait. A tanácskozás második napján a szekcióülések következtek, ahol a nap első felében az érdeklődők a Könyvtártudományi Tanszék, illetve az Információtudományi Tanszék oktatóinak, délután pedig a Könyvtár- és Információtudomány Doktori Program doktoranduszainak előadásait hallgathatták meg. A KITI széleskörű nemzetközi kapcsolatrendszerének köszönhetően a konferencia programja egy egész napos angol nyelvű szekcióval is kiegészült, melyet a thaiföldi Sukhothai Thammathirat Open University, illetve a norvég Oslo Metropolitan University közreműködésével rendezett meg (2. ábra).

A két nap szekcióelnöki teendőit **Csík Tibor** (ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék), Tózsér Istvánné Géczi Andrea (Informatikai és Könyvtári Szövetség; Bródy Sándor Könyvtár, Eger), **Dippold Péter** (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtár; ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék), **Fodor János** (ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék), és **Barátné Hajdu Ágnes** (ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék; Stichting IFLA Global Libraries Foundation) látta el.

2. ábra: A konferencia résztvevői

2. Tudósok a könyvtárakról

Birtalan Ágnes, az ELTE BTK Távol-keleti Intézet, Mongol és Belső-ázsiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára *Nomád könyvtárak és könyvtári nomádok* című előadását azzal a gondolattal kezdte, hogy egy mongolista számára, aki a mongol népek szóbeli hagyományai mellett az írásos emlékeket is vizsgálja, alapvető kérdés, hogy a nomád közösségek milyen könyveket használtak. A mongol nomádok írásbeliségére jellemző, hogy a könyvek – egészen a 20. század elejéig többnyire kéziratok és fanyomatok formájában – nem csupán a kolostori műveltség részét alkották, hanem a vándorló nomádok számára is nagy becsben tartott értékek voltak, amelyeket magukkal vittek egyik szállásról a másikra. A kerekátorban kiemelt, tiszteleti hely illette meg őket, az oltár közelében. Az előadó mongolistaként első tudományos munkájában egy buddhista kolostor történetét feldolgozó kézírral foglalkozott; később a szóbeli hagyomány különféle megnyilvánulásait – többek között az eredetileg írásbeliséggel nem rendelkező sámánizmust, valamint az írott szövegekre is támaszkodó népi vallásosságot – vizsgálta. A kutatási terület jellegéből adódóan a könyvtári környezet meghatározó feltétele volt ennek a munkának, és a számos neves európai és ázsiai gyűjtemény mellett különösen fontos élményt jelentettek számára a kisebb, például községi és kollégiumi könyvtárakban töltött időszakok (3. ábra).

3. ábra: Birtalan Ágnes előadás közben

Németh György, az ELTE BTK Történeti Intézet, Ókortörténeti Tanszékének egyetemi tanára *A könyvtár kulcsa* című, személyes hangvételű visszaemlékezésben idézte meg az ezerkilencszáznolcvanas évek közepén, Athénban töltött ösztöndíjas időszakát, amikor részben a körülményeknek, részben az ottani Német Régészeti Intézet igazgatójának köszönhetően beköl-

tözhették az intézet épületébe, amely egyúttal Heinrich Schliemann (1822–1890) egykori háza is volt, benne a legendás régész által alapított könyvtárral. A szabad mozgás érdekében éjszakánként megkapta az épület kulcsát is, mely egyszerre szó szerinti és átvitt értelemben biztosította számára a szabadságot, az otthonosságot, a könyvtárban fellelhető páratlan tudásban való elmerülést és belefeledkezést. Pályáját később is ez az otthonosság, a minden könyvtárban – Heidelberg, Párizs, Bécs nemzeti gyűjteményeiben – való „otthon levés” kísérte végig. Az előadás zárásaként pedig az otthonosság élménye még egy újabb jelentésréteget nyert: a szabadon elérhető szolgáltatásoknak köszönhetően ma már a saját otthonában ülve merülhet el a nagy nemzetközi gyűjtemények digitalizált kincseiben (4. ábra).

4. ábra: Németh György előadás közben

3. A könyvtárosok mentális egészsége

A szekció első előadója **Oláh Attila**, az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Pszichológiai Intézet, Személyiség- és Egészségpszichológia Tanszékének professor emeritusa *Könyvek között virágzó lélek – a könyvtáros jóllét nyomában* címmel megtartott előadásában a pozitív pszichológia és a jóllétkutatás főbb megközelítéseit ismertette, különösen a pozitív pszichológiai modelleket – például a PERMA-modellt (P - Positive Emotions (Pozitív érzelmek); E - Engagement (Elköteleződés/Flow); R - Relationships (Kapcsolatok); M - Meaning (Értelem/Cél); A - Accomplishment (Eredményesség/Siker)), a flourishing elméletét és a mentális egészség összetett megközelítését –, valamint a magyar lakosság jólléti állapotát nemzetközi összehasonlításban. Az előadás második része a könyvtári hivatás pszichológiai erőforrásaira fókuszált, hangsúlyozva, hogy a könyvtári munka nemcsak információközlítés, hanem társadalmilag hasznos, értelmet adó tevékenység is, amely számos pszichológiai erőforrást mozgósít. A szakmai kompetencia megélése, a rendszerezés öröme, a tudásátadás és a segítő szerep egyaránt hozzájárulnak a mentális jólléthez (5. ábra).

5. ábra: Oláh Attila előadás közben

Kökényei Gyöngyi, az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Pszichológiai Intézet, Klinikai Pszichológia és Addiktológia Tanszékének egyetemi tanára *Kiégés érzelmszabályozási perspektívából* címmel tartott előadásában definiálta, hogy a kiégés olyan, a munkához kapcsolódó állapot, amelyet fizikai és érzelmi kimerültség, a másoktól való eltávolodás, valamint a teljesítmény romlása jellemez, és különösen a humán területen dolgozókat – köztük a könyvtári szakembereket – érinti. Az előadó áttekintette a kiégés gyakoriságára vonatkozó kutatásokat, és főként társas-ökológiai nézőpontból vizsgálta a jelenséget. Kiemelten foglalkozott a munkahelyi stresszhatásokkal, illetve az egyéni tényezők közül az érzelmszabályozás szerepével. Emellett bemutatta azokat a vizsgálatokat is, amelyek a kiégés mögött álló belső folyamatok dinamikáját elemzik, különös tekintettel a munkával kapcsolatos „rágódásra” és annak következményeire. Az előadás végül néhány alapvető megelőzési és beavatkozási lehetőség ismertetésével zárult.

Szintén a kiégés kérdéskörével foglalkozott **Koltói Lilla**, a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Pszichológiai Intézet, Szociálpszichológiai és Interkulturális Pszichológiai Tanszékének egyetemi docense. *Kiégés, megküzdés, reziliencia a közösségi pszichológia szemszögéből* című előadásában bemutatta, hogyan vizsgálja a közösségi pszichológia ökológiai szemléletben azokat a társas és társadalmi közegeket, amelyek hatással vannak az egyének és csoportok működésére. A stresszt és a kiégést közösségi összefüggésben elemezte, feltárva az ebben szerepet játszó társas és társadalmi hatásokat. Ezt követően a munka világára fókuszálva bemutatta a munka mentális egészségben betöltött szerepét, valamint azokat a munkahelyi kockázati tényezőket, amelyek kiégéshez vezethetnek. Végül hangsúlyozta a társas támogatás és a csoporthoz tartozás jelentőségét a megküzdésben és a reziliencia erősítésében, külön kitérve a munkahelyi közösség és a pszichológiai biztonság szerepére (6. ábra).

6. ábra: Koltói Lilla előadás közben

Libraries, Loneliness, and the Power of Connection címmel tartotta plenáris előadását **Loida Garcia-Febo** (International Library Consultant; IFLA Management of Library Associations, Chair; IFLA Governing Board Member; American Library Association President 2018–2019; San Jose State University, Health & Wellness Ambassador). Előadásában azt vizsgálta, hogyan járulhatnak hozzá a könyvtárak a magány és a társadalmi elszigeteltség enyhítéséhez. A WHO megállapításaira is hivatkozva hangsúlyozta, hogy a magány nemcsak érzelmi, hanem közegészségügyi és társadalmi probléma is. Konkrét példákon keresztül mutatta be, hogy a befogadó, emberi kapcsolatokra épülő könyvtárak miként támogathatják a jóllétet, erősíthetik a közösségeket és csökkenthetik a társadalmi távolságokat. Az előadás arra hívta fel a résztvevők figyelmét, hogy a könyvtárra ne pusztán tudástároló helyként tekintsenek, hanem olyan élő térként, amely a kapcsolódást, a gyógyulást és a reményt szolgálja.

Barátné Hajdu Ágnes, az ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszékének professor emeritusa; a Stichting IFLA Global Libraries (SIGL) igazgatósági tagja *Elvárások és megfelelések – egészségmenedzsment a könyvtárakban* című előadásában arra mutatott rá, hogy a társadalmi, gazdasági és technológiai változások folyamatosan új elvárásokat támasztanak az információs szakemberekkel szemben. Az IKT-eszközök térnyerése, a szolgáltatások átalakulása és a felhasználói igények növekvő összetettsége miatt a hagyományos szakmai tudást egyre inkább soft skillekkel kell kiegészíteni. A COVID-időszak tovább növelte a mentális terhelést, ezért a könyvtárosok jólléte és egészségmegőrzése a nemzetközi szakmai diskurzusban is kiemelt figyelmet kap.

Tóth Máté (Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár (Szentendre), igazgató; Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet, Könyvtár és Információtudományi Tanszék, habilitált egyetemi docens) *A humán erőforrásban rejlő kapacitások kiaknázásának növelése dolgozói jóllétet növelő intézkedésekkel* című előadásában – mintegy az addig elhangzottakra reflektálva – mutatta be, milyen szervezetfejlesztési szemlélettel, illetve gyakorlati intézkedésekkel lehet tenni a könyvtárban dolgozók mentális jóllétéért. Miután a hazai könyvtárak költségvetésében a kiadások közel kétharmadát kimutathatóan a személyi jellegű ráfordítások teszik ki, ennek megfelelően kiemelt célként kell kezelni a munkatársak motivációjának növelését. Bemutatta a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtárban alkalmazott gyakorlatokat – többek között a távmunka lehetőségét, a csapatépítő programokat, az ERASMUS+ mobilitási programot és az egészségmegőrző kezdeményezéseket –, amelyek növelték a munkatársi elégedettséget és motivációt, miközben a fluktuáció csökkent. A pozitív hatások a használói elégedettségben is megmutatkoztak, továbbá az intézmény az intézkedések eredményeként elnyerte a családbarát munkahely, valamint a felelős foglalkoztató minősítéseket is (7. ábra).

7. ábra: Rostás Norbert, Tóth Máté, Barátné Hajdu Ágnes, Kiszl Péter

Horváth Sándor Domonkos, a győri Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér igazgatója *Óvatos feltételezések egy hipotetikus könyvtáros lehetséges lelkiállapotáról* című előadásában több évtizedes könyvtárosi tapasztalataira támaszkodva vizsgálta a szakmában dolgozók lelki működését. Felvetette, hogy mennyiben lehet általánosítani a könyvtárak és könyvtárosok sokszínű világát illetően, valamint milyen kutatások szolgálhatnak alapul a szakma pszichológiai vizsgálatához. Gondolatmenetében Virginia Satir, Erik H. Erikson, Carl Rogers és Jay Haley elméleteire is támaszkodott.

Béres Judit (Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet, Modern Irodalomtörténeti és Irodalomelméleti Tanszék, habilitált egyetemi docens; Magyar Irodalomterápiás Társaság, elnök) *Saját hang, értelemkeresés, remény, közösség: az irodalomterápia mentális egészségre gyakorolt hatásairól* című előadásában a személyközpontú irodalomterápia mentális egészségre gyakorolt hatásait mutatta be Nicholas Mazza munkájára¹ támaszkodva. Az irodalomterápia fogalmát tágabban értelmezve minden olyan módszer ide tartozik, amely szövegekkel dolgozik, a narratív medicinától egészen a terápiás írásig. Az előadás az értelemkeresés támogatását, a remény és a reziliencia erősítését, valamint a saját hang megtalálásának szerepét hangsúlyozta. Kiemelte az irodalom metaforikus nyelvének jelentőségét az önkifejezésben és a közösség szerepét a mentális jóllét támogatásában (8. ábra).

A konferencia első napjának zárásaként a *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság: könyvtár- és információtudományi tanulmányok 2024* című konferenciakötet² (9. ábra) **Virágos Márta**, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár, nyugalmazott főigazgatója mutatta be. A program befejezéseként öregdiák találkozóra került sor, ahol az ELTE Alumni Szervezet képviselőjében **Babos János** (ELTE Szolgáltatási Igazgatóság, igazgató) mondott köszöntőt (10. ábra), majd az ELTE BTK Művészetközvetítő és Zenei Intézet hallgatóinak előadása következett (11. ábra).

8. ábra: A konferencia résztvevői

9. ábra: A Valóságos könyvtár – könyvtári valóság: könyvtár- és információtudományi tanulmányok sorozat eddig megjelent kötetei

10. ábra: Babos János köszönti a konferencia résztvevőit

11. ábra: Az ELTE BTK Művészetközvetítő és Zenei Intézet hallgatóinak előadása

4. Oktatóink kutatásaiból

Bibor Máté, az ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszékének egyetemi adjunktusa *Az 1590-es bécsi földrengés magyar szemmel: Gyulaffi Lestár Bécsben II.* című előadásában Gyulaffi Lestárnak (Csobánc, 1556. november 2. – Kolozsvár?, 1606. június 10. után), az Erdélyi Fejedelemség nagyobb kancelláriája titkárának főként történeti feljegyzéseiről ismert alakját, valamint az 1590-es bécsi földrengéssorozatról szóló feljegyzésének jelentőségét ismertette. A vizsgált forrás részletesen beszámol a város jelentős épületeiben keletkezett károkról, ezért fontos várostörténeti dokumentumnak is tekinthető.

Csik Tibor (ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi adjunktus; Könyv és Nevelés, főszerkesztő) *A közkönyvtárak a dualizmus kultúrpolitikájában* című előadásában az 1868 és 1916 közötti magyar könyvtárpolitika fejlődését tekintette át. A szerző rámutatott arra, hogy már a kiegyezés utáni kormányok felismerték: a műveltség hiánya akadályozza a gazdasági fejlődést és az állam megerősödését, ugyanakkor a szűkös pénzügyi és intézményi feltételek erősen korlátozták a lehetőségeket. Bemutatta Eötvös József kezdeményezéseit, a közművelődési egyesületek szerepét, valamint a Wlassics Gyula minisztersége idején állami szintre emelt könyvtárfejlesztési törekvéseket, amelyek megalapozták a modern közkönyvtári szemlélet hazai kialakulását. A korszakban létrejött szakmai irányító testületek, megindult szaktanfolyamok, illetve a kialakult intézményi és szakmai rendszer az első világháborúig meghatározta a magyar könyvtárpolitika irányát.

A fotógaléria mint könyvespolc címmel tartotta meg előadását **Fodor János**, az ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszékének egyetemi adjunktusa. Az előadó a digitális korszakban átalakuló vizuális és írott kultúra jelenségeit vizsgálta, különösen a személyes könyv- és fotógyűjtemények szerepének változását. Rámutatott, hogy az internet és a közösségi média térhódításával a vizuális tartalmak dominánssá váltak, miközben az írott szöveghez kapcsolódó figyelem és az aktív könyv olvasás jelentősen visszaszorult. A fizikai gyűjtemények háttérbe szorulása mellett azonban továbbra is létezik egy analóg forma, a fotóalbum, melynek identitásképző funkciója tovább él a digitális környezetben is.

Kerekes Pál, az ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszékének címzetes egyetemi docense a *Szövegorganizáció házi számlán: a hazai self-publishing első évtizede* című előadásában a digitális korszak önkiadási gyakorlatát elemezte. A self-publishing (önkiadás) a digitális korszakban egy új típusú nyilvánosságot és megjelenési lehetőséget teremtett a szerzők számára. Ugyanakkor az előadás arra is rámutat, hogy a self-publishing mára részben átalakult: az eredeti „kézműves” jelleg helyett ma már egyre inkább a hagyományos kiadói rendszer integrálódott elemeként jelenik meg.

Németh Katalin, az ELTE BTK KITI oktatási intézetigazgató-helyettese, valamint az ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszékének egyetemi adjunktusa *Tér a feltöltődésre: könyvtári megoldások a jóllétért* című előadásában a könyvtári terek jóllétre gyakorolt hatásait vizsgálta. Hangsúlyozta, hogy az akadálymentes, jól szervezett és tudatosan kialakított könyvtári környezet nemcsak a használók, hanem a munkatársak terhelését is csökkentheti, hozzájárulva a kiégés megelőzéséhez. A valódi megelőzés nem merül ki pihenőterek vagy csendes zónák kialakításában, hanem akkor valósul meg, ha a könyvtár komplex módon reagál a különböző igényekre, és támogatja az egyensúlyt, a hatékonyságot és a regenerációt.

Olvadni jó. De hogyan? Offline és online olvasási szokások címmel **Senkei-Kis Zoltán**, az ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszékének egyetemi adjunktusa az offline és online olvasás előnyeit és kockázatait vizsgálta. Előadásában az olvasáskutatás aktuális irányait is áttekintette, külön hangsúlyt helyezve arra a kérdésre, hogy az offline és online olvasás milyen előnyökkel és esetleges kockázatokkal jár. Az előadás szemmozgáselemzésekre, agykutatói eredményekre és szövegértési vizsgálatokra támaszkodva elemezte az elektronikus hordozók hatását a mentális egészségre, a stressz-szintre és a szövegértésre. Az előadó továbbá kitért a generációk közötti különbségekre is, hangsúlyozva, hogy bár az olvasás szerepe és formái folyamatosan átalakulnak, mindeközben vélhetőleg megőrzi alapvető jelentőségüket.

Soós Mária Erika (ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi tanársegéd; ELTE BTK KITI, ösztöndíjas doktorandusz hallgató) *Az egyetemi könyvtárak szerepe az egyetemi zöldülésben* című előadásában az egyetemek fenntarthatósági teljesítményének mérésével foglalkozó nemzetközi rangsorok (például a QS Sustainability és a THE Impact Rankings) szerepét és hatásait elemezte, amelyek a környezeti, társadalmi és irányítási (ESG = Environmental, Social, Governance) szempontok alapján értékelik az intézményeket. Rámutatott, hogy a könyvtárak a nyílt tudomány, a kutatási integritás és az inkluzív szolgáltatások támogatásával jelentősen hozzájárulhatnak az intézményi fenntarthatósági célok megvalósításához. Az előadás emellett azonban rámutatott arra is, hogy a hazai egyetemek és könyvtárak fenntarthatósági stratégiái még egyenetlen képet mutatnak. A kutatás célja egyúttal annak feltárása is volt, hogy a könyvtári és egyetemi kiadói tevékenység hogyan illeszkedhet a nemzetközi fenntarthatósági keretrendszerekhez, és miként válhat egységesebb, stratégiai szintű rendszerré.

Tószegi Zsuzsanna, az ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszék címzetes egyetemi docense, *„Életem gazdagabb volt törekvésekben, mint sikerekben”: adalékok Melich János könyvtárigazgatói életművéhez* című előadása főhajtást kívánt lenni Melich János akadémikus, nyelvészprofesszor, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának egykori főigazgatója, valamint az Országos Széchényi Könyvtár korábbi vezetőjének szakmai és emberi életműve előtt, megemlékezve egyúttal az MTA Könyvtára alapításának 200. évfordulójáról is. Az előadó méltatta a megidézett tudós azon erőfeszítéseit is, amellyel a második világháború idején hozzájárult a könyvtár felbecsülhetetlen értékű dokumentumainak biztonságba helyezéséhez.

Winkler Bea (ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus; Állatorvostudományi Egyetem Hutýra Ferenc Könyvtár, Levéltár és Múzeum, főigazgató) és **Kiszl Péter** (ELTE BTK KITI, egyetemi tanár, intézetigazgató, tanszékvezető és doktori programvezető) *Folyóirat-előfizetések a diplomamunkák tükrében – az Állatorvostudományi Egyetem tapasztalatai 2025-ben* című előadásukban a hallgatói szakdolgozatok szakirodalmi hivatkozásait elemezték. A kutatás célja annak vizsgálata volt, hogy az Állatorvostudományi Egyetem által előfizetett folyóiratok milyen arányban jelennek meg a hallgatók által készített szakdolgozatok hivatkozásai között. A felmérés szerint a hivatkozások közel 70%-át folyóiratcikkek tették ki, amelyek jelentős része magas minőségű, Q1–Q2 kategóriás folyóiratokból származott. Az eredmények hozzájárulhatnak annak jobb megértéséhez, hogy az egyetemi folyóirat-előfizetések milyen módon és mértékben hasznosulnak a hallgatói kutatómunkában (12. ábra) (13. ábra).

12. ábra: Az ELTE BTK KITI oktatói

13. ábra: Csík Tibor moderálja a közönség soraiból érkező hozzászólásokat

5. Doktoranduszaink kutatásaiból

Balázs László Róbert, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Informatikai és Digitális Szolgáltatások Osztályának osztályvezetője, az ELTE BTK KITI ösztöndíjas doktorandusz hallgatója *Ajánlók a discovery rendszerekben* címmel megtartott előadásában az integrált könyvtári rendszerek egy sajátos szolgáltatásának fejlődését mutatta be. Mivel a közkönyvtárak esetében az olvasók gyakran konkrét keresési cél nélkül érkeznek, számukra a pusztán kulcsszavas keresés önmagában nem mindig elegendő. Ennek felismerésére reagálva az integrált könyvtári rendszerek (IKR) fejlesztői úgynevezett ajánlók készítésének lehetőségét építettek be a közkönyvtári discovery rendszerekbe. Az előadó bemutatta az automatikus, könyvtárosi és mesterséges intelligencián alapuló ajánlások típusait, valamint azt, hogy ezek miként igazodnak az olvasói szokásokhoz és a közkönyvtári igényekhez.

Bíró Gyöngyi, az ELTE BTK KITI ösztöndíjas doktorandusz hallgatója *Egy unitárius peregrinus Németalföldön hagyott könyve* című előadásában Árkosi Tegző Benedek (kb. 1629/1630–1661), egy Odera-Frankfurtban és Leidenben tanult unitárius peregrinus könyvkultúráját és egy eddig ismeretlen kötetét mutatta be. Különösen értékes forrásnak számít, hogy mind az ő, mind testvére, Ferenc könyveiről haláluk után jegyzék készült (amelyet ma a Magyar Unitárius Egyház Kolozsvári Gyűjtőlevéltára őriz), az összeállítás pedig megőrizte olyan művek adatait is, amelyeket eddig nem sikerült azonosítani. Az előadás a peregrinációs kutatások forráslehetőségeire és a könyvjegyzékek jelentőségére is rámutatott.

Fülöp Endre (Monguz Információtechnológiai Kft., vezető rendszertervező, üzleti elemző; ELTE BTK KITI, ösztöndíjas doktorandusz hallgató) *Az információ igazságértékének kérdése: egy információelméleti probléma az információtudomány nézőpontjából* címmel megtartott előadásának központi gondolata az az alapvető filozófiai kérdés volt, hogy az információ fogalmának szükségszerűen része-e az igazság, vagyis csak az tekinthető-e információnak, ami igaz. Ebből következően felmerül az a kérdés is, hogy létezhet-e „hamis információ”, vagy ez önellentmondásnak, oximoronnak számít. Ezek a problémák az információelmélet és az információfilozófia egyik központi vitaterületét alkotják mind a mai napig. Az előadó áttekintette a Shannon–Weaver-modellt, Fred Dretske és Luciano Floridi elméleteit, majd az információ igazságértékének vizsgálatához a metainformáció fogalmának alkalmazását javasolta.

Gacov Katalin (Verseghy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény (Szolnok), igazgató; ELTE BTK KITI, ösztöndíjas doktorandusz hallgató) *A közkönyvtárak társadalomba juttatott értéke* című előadásában a könyvtári szolgáltatások társadalmi megtérülését járta körül. A vizsgálat során – melyben együttműködő intézmények a Bródy Sándor Könyvtár (Eger), a Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ, valamint a Verseghy Ferenc Könyvtár (Szolnok) voltak – kvantitatív módszerekkel értékelték a könyvtári szolgáltatásokba fektetett erőforrások megtérülését. Ennek keretében összegyűjtötték a releváns pénzügyi adatokat, majd ezek alapján kiszámították a befektetésarányos megtérülési mutatót (ROI = Return on Investment). Az előadás a módszertani és elméleti háttér bemutatását követően ismertette a számítási eljárásokat, a szolgáltatásokhoz rendelt értékeket, valamint a kapott eredményeket. A kutatás eredményei szerint a könyvtárakba befektetett források többszörösen térülnek meg a társadalom számára. A projekt a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósult meg, a „Könyvtári szolgáltatások fejlesztése a benchmarking minőségbiztosítási módszer gyakorlati alkalmazásával” program keretében (14. ábra).

14. ábra: Az ELTE BTK KITI doktori programjának hallgatói

Kardos Helga (Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar Kari Könyvtár, könyvtárvezető-helyettes; ELTE BTK KITI, ösztöndíjas doktorandusz hallgató) *Hatás és kölcsönhatás: olvasóközönség, könyvtárhasználók, szerzői művek a 19. század második felében* címmel megtartott előadásában az olvasáskultúra és az írástudás fejlődésének összefüggéseit vizsgálta. Mivel a vizsgált időszakban Magyarországon a lakosság jelentős része még írástudatlan volt – az 1860-as években a hat év feletti népesség mintegy 70%-a nem rendelkezett az írás-olvasás képességével –, ez alapvetően meghatározta az írott művek befogadásának lehetőségeit, hiszen az olvasni tudás elterjedése lett volna az előfeltétele annak, hogy az írott kultúra szélesebb társadalmi rétegekhez jusson el. Rámutatott, hogy a népoktatás fejlődése és a könyvtárak működése egyaránt hozzájárult a könyvkiadás fejlődéséhez, illetve az olvasóközönség fokozatos bővüléséhez, nem utolsósorban pedig a szerzői művek számának növekedéséhez is.

Orosz Adrienn, az ELTE BTK KITI ösztöndíjas doktorandusz hallgatója *„Reneszánsz és újjászületések” – néhány gondolat a keleti idolk átvételéről a nyugati kéziratokban* című előadásában a keleti motívumok nyugati kéziratokban történő megjelenését vizsgálta. Az előadás a címben hivatkozott mű – *Renaissance and Renascences in Western Art*, Stockholm, 1960 – szerzője, Erwin Panofsky, valamint más elméleti gondolkodók munkássága előtti tisztelgés kívánt lenni, akik művészetelméleti, művészettörténeti és szemiotikai megközelítésekkel vizsgálták a tárgyalt témát. Orosz Adrienn kutatása arra irányult, hogy milyen feltételek között váltak le a keleti eredetű idolk az őket gyakran kísérő antik vagy keresztény értelmezési keretéről, illetve milyen szándékok mentén és milyen módon integrálták őket a kéziratok mesterei az illusztrációkba. Elemzésének középpontjában az egyiptomi Bész istenalak állt, amelynek kulturális és ikonográfiai átalakulásait középkori és reneszánsz kéziratok (Winchester Psalter, British Library, Cotton MS Nero C. IV és Pirro Ligorio: *Antichità*, Lib. XXXIV-XXXVIII, Biblioteca Nazionale di Napoli, Ms. XIII. B. 7) példáin keresztül mutatta be.

Növeli-e az érdekeltséget? A könyvtári érdekeltségnövelő támogatás vizsgálata című előadásában **Rostás Norbert** (Kulturális és Innovációs Minisztérium, Kultúráért Felelős Államtitkárság, Közgyűjteményi Főosztály, vezető-kormányfőtanácsos; ELTE BTK KITI, ösztöndíjas doktorandusz hallgató) a könyvtári érdekeltségnövelő támogatás rendszerét elemezte. Megállapította, hogy a támogatás helyi szinten ösztönzően működik, ugyanakkor rendszerszinten hozzájárulhat a területi egyenlőtlenségek fennmaradásához. Az elosztási logika ugyanis az önerő mértékéhez kötődik, ami eleve a tehetősebb önkormányzatoknak kedvez, mivel ők nagyobb saját forrást tudnak biztosítani. Ennek következtében a támogatás nem feltétlenül csökkenti, hanem inkább fenntartja a területi egyenlőtlenségeket, sőt bizonyos esetekben erősítheti azokat a könyvtári ellátásban. Az előadás ezért arra kereste a választ, milyen lehetséges rendszerszintű korrekciók alkalmazhatók úgy a támogatási modellben, hogy annak ösztönző jellege megmaradjon, de az egyenlőtlenségeket erősítő hatása azzal párhuzamosan mérséklődjön.

Saáry Zoé, az ELTE BTK KITI ösztöndíjas doktorandusz hallgatója *Városi könyvtárak online marketing tevékenysége – néhány kiemelt példa alapján* címmel megtartott előadásában három városi könyvtár – a Gödöllői Városi Könyvtár, a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár (Szentendre), valamint a Pilisvörösvári Városi Könyvtár – online marketinggyakorlatát elemezte. A kutatás központi kérdése arra irányult, hogyan tehető a könyvtári szolgáltatások vonzóbbá és ismertebbé az online marketing tu-

datos alkalmazásával. Az elemzések szerint a többszintű digitális kommunikáció – mint például a naprakész weboldalak, az online katalógusok, az ügyintézési lehetőségek, valamint az aktív és kreatív közösségimédia-jelenlét – erősíthetik a könyvtárak közösségi szerepét és a használói lojalitást. Az eredmények alapján fontos következtetés, hogy az online marketing nem pusztán kommunikációs eszköz, hanem stratégiai fejlesztési tényező, amely hozzájárulhat a könyvtárak társadalmi szerepének és relevanciájának fenntartásához (15. ábra).

15. kép: Kiszl Péter és Dippold Péter

6. Angol nyelvű szekció

A konferencia második napján, az oktatók és a doktori program hallgatóinak előadásaival párhuzamosan zajlott a konferencia angol nyelvű szekciója *Services and Challenges to Society* címmel. A thaiföldi Sukhothai Thammathirat Open University, illetve a norvég Oslo Metropolitan University közreműködésével rendezett szekciót az érdeklődők részben jelenléti, részben távolléti formában követhették figyelemmel.

Namtip Wipawin (Professor in the PhD Program, Department of Information Science, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University), **Songlak Sakulwichitsintu** (Assistant professor in the PhD Program, Department of Information Science, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University), valamint **Duangkaew Ngernpoolsap** (Assistant professor in the PhD Program, Department of Information Science, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University) *Developing Course Contents of Information Science Perspectives in the PhD Program at Sukhothai Thammathirat Open University* című előadásukban a thaiföldi egyetem doktori képzésének információtudományi tananyagfejlesztését mutatták be. A kvalitatív tartalomelemzés szerint a képzés jól illeszkedik Thaiföld 2017–2036 közötti oktatási stratégiájához, különösen a digitális kompetenciák, a tanuló társadalom és az etikai nevelés területén. A hallgatói elégedettség magasnak bizonyult, a sikeres fejlesztés kulcsa pedig a szakértői együttműködés, az oktatástechnológiai támogatás és a hatékony távoktatási rendszer volt. A tanulmány szerint az információtudományi képzés további erősítése Thaiföldön különösen a nemzetközi együttműködések és szakmai hálózatok bővítésével lenne elősegíthető.

Mint **Ragnar Andreas Audunson** (Professor emeritus, Oslo Metropolitan University) *AI and the Role of Libraries* című előadásában kifejtette, a mesterséges intelligencia egyszerre jelent lehetőséget és komoly kihívást a könyvtárak számára, különösen ezen intézmények alapvető értékei szempontjából. Ez utóbbiakat az előadó három pontban azonosította: a könyvtárak alapvető feladata a tanulás támogatása; az olvasás támogatása; valamint a szakmai készségek és szakértelem fejlesztésének elősegítése. Az előadó hangsúlyozta, hogy az intellektuális folyamatok AI-ra történő kiszervezése egyszerre gyengítheti a tanulási képességeket és tovább mélyítheti az olvasás válságát, ezen túl pedig összefoglalta a fenti kihívásokra adott reakcióként a lehetséges szakpolitikai irányokat és válaszstratégiákat, mint amelyek alkalmasak lehetnek az AI gyors terjedéséből fakadó problémák kezelésére.

Fonthip Poblarp (PhD Candidate at Department of Information Science, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University) *Bibliometric Analysis of Artificial Intelligence in Information Science: Mapping Research Focus and Trends (2022–2025)* című előadásában bibliometriai módszerekkel vizsgálta az AI-kutatások információtudományra gyakorolt hatását. A vizsgálat a Scopus adatbázis publikációira épült, négy fő dimenzióra kitérve: (1) információk viselkedés, (2) ember–számítógép interakció, (3) információmenedzsment, (4) információszervezés. Az eredmények szerint 2022 és 2025 között erőteljes növekedés volt megfigyelhető a mesterséges intelligenciával kapcsolatos publikációk számában. Összességében a trendek azt mutatták, hogy az AI egyre mélyebben integrálódik az információhoz való hozzáférés, a felhasználói interakció és az információmenedzsment folyamataiba, ezzel újradefiniálva az információtudomány kutatási és funkcionális szerepeit.

Aulia Puspaning Galih (PhD Candidate at the Institute of Library and Information Science, Eötvös Loránd University) *Understanding Librarians' Research Data Service Practice Using COM-B Model* című előadásában az indonéziai egyetemi könyvtárak kutatásiadat-szolgáltatásainak alakulását vizsgálta. A téma fontosságára az open science mozgalom fejlődése irányította rá a figyelmet, ma pedig már az egyetemi és kutatókönyvtárak stratégiai szerepet töltenek be a kutatási adatok rendszerezésében, megőrzésében és kezelésében. A tanulmány az indonéziai egyetemi könyvtárak kutatásiadat-szolgáltatási gyakorlatát vizsgálta a COM-B modellt (Capability – képesség, Opportunity – lehetőség, Motivation – motiváció, Behavior – viselkedés) alkalmazva annak megértésére, hogy ezek a tényezők hogyan befolyásolják ezt a még alakulóban lévő szerepet és gyakorlatot. Az eredmények hozzájárulhatnak a kompetenciafejlesztési programok megfelelő kialakításához, valamint a könyvtári szabályozási és intézményi keretek megerősítéséhez.

Dhanikcha Boonwattanopas (PhD Candidate at Department of Information Science, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University) *The Satisfaction of the DOI Crossref Pilot Project and Capacity Building Needs: Case of the National Research Council of Thailand* című előadásában a DOI-rendszer thaiföldi bevezetésének tapasztalatait ismertette. A DOI Crossref pilot projekt a Thaiföldi Nemzeti Kutatási Tanács (NRCT) támogatásával valósult meg, 11 intézmény 17 folyóiratának részvételével. A tanulmány célja a projekt iránti elégedettség felmérése, valamint a kapcsolódó képzési és kapacitásfejlesztési igények azonosítása volt. A kutatás kvantitatív felmérésen alapult, amely során az adatgyűjtés a projektmenedzsmentre, a kommunikációra, a támogatás minőségére és az általános elégedettségre fókuszált. A projekt eredményei szerint a résztvevők magas elégedettséget mutattak, ugyanakkor további képzési igények is megfogalmazódtak a DOI-regisztráció, metaadat-kezelés és tudományos publikálás területén.

Rael Toroitch (PhD Candidate at the Institute of Library and Information Science, Eötvös Loránd University) *Relationship Between Employee Engagement and Quality of Teaching in Public Universities in Kenya: An Empirical Review* című előadásában a munkavállalói elkötelezettség és az oktatás minősége közötti kapcsolatot vizsgálta kenyai egyetemeken. A kutatás elméleti háttérét a Társadalmi Cserelmélet (Social Exchange Theory – SET), a Job Demands–Resources (JD-R) modell, valamint a Teljes Körű Minőségmenedzsment (TQM) adta. Az empirikus eredmények szerint a kenyai egyetemeken a munkavállalói bevonódás a teljesítménykülönbségek akár 65%-át is magyarázhatja, míg az innováció körülbelül 32%-ban járul hozzá a szolgáltatásnyújtás javulásához. Az eredmények szerint a kommunikáció, az innováció, az elismerés és a részvételi vezetés jelentősen javíthatják az oktatás minőségét és az intézményi teljesítményt.

Melanie Lyn M. Calope (PhD Candidate at the Institute of Library and Information Science, Eötvös Loránd University) és **Fodor János**, az ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszékének egyetemi adjunktusa *Disaster Preparedness Management of Libraries in the Philippines: A Literature Review* című előadásukban szisztematikus szakirodalmi áttekintés alapján a könyvtári katasztrófakezelés különböző aspektusait vizsgálták, különös tekintettel a Fülöp-szigeteki könyvtárak katasztrófafelkészültségére. Az eredmények szerint a katasztróforkockázat-csökkentési (DRRM = Disaster Risk Reduction Management) elvek beépítése a könyvtári szabályzatokba elengedhetetlen lenne a szolgáltatások folyamatosságának biztosítása, az állomány védelme, valamint a munkatársak és használók biztonsága érdekében. Megállapították ugyanakkor, hogy a könyvtárak többsége nem rendelkezik átfogó katasztrófakezelési tervvel, miközben a természeti veszélyek fokozott kockázatot jelentenek az intézmények számára.

Az egyetemi könyvtárak megváltozott szerepét vizsgálta **Kanokwan Buangam** (Thammasat University Library, PhD Candidate in Information Sciences, Sukhothai Thammathirat Open University) *The Status and Trend of Research Support Services in University Libraries: A Bibliometric Analysis from the Scopus Database* című előadásában, kiemelve, hogy az utóbbi években a hagyományos információszolgáltatás mellett egyre hangsúlyosabbá váltak a kutatástámogató szolgáltatások (RSS = Research

Support Services). A vizsgálat alapját a Scopus adatbázisban 2020 és 2025 között megjelent, kutatástámogatással foglalkozó publikációk jelentették, melyek közül a PRISMA-irányelvek szerint végzett szűrés után 279 tudományos cikket és konferencia-előadást elemeztek. A kutatás szerint a könyvtárak egyre inkább aktív kutatási partnerekké válnak, miközben a mesterséges intelligencia új szolgáltatási területként jelenik meg.

Radó Rita, az ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék adjunktusa, az Országos Széchényi Könyvtár Kutatásszervezési Osztály osztályvezetője az angol nyelvű szekcióban megtartott, *Decoding the Future: New Dimensions of Reading in the Age of Technology* című előadásában azt elemezte, hogy az olvasás a digitális korszakban milyen jelentős átalakulásokon megy keresztül. A tanulmány hazai és nemzetközi példákon keresztül mutatott be olyan innovatív könyvtári kezdeményezéseket, amelyek javítják az olvasási élményt és támogatják az oktatási eredményeket. Hangsúlyozta, hogy a könyvtárak nemcsak alkalmazkodnak az új digitális platformokhoz, hanem aktívan támogatják a digitális műveltség fejlesztését és az információhoz való egyenlő hozzáférést is.

Lachaiiah Bairaboina (PhD Candidate at the Institute of Library and Information Science, Eötvös Loránd University) és **Barátné Hajdu Ágnes**, az ELTE BTK KITI Könyvtártudományi Tanszékének professor emeritusa; a Stichting IFLA Global Libraries (SIGL) igazgatósági tagja *From Reading Culture to Study Culture: Changing User Dynamics in Indian Public Libraries* című előadásukban az indiai közkönyvtárak változó használói szokásait elemezték. A közkönyvtárak Indiában hosszú történeti múlttal rendelkező intézményeknek számítanak, amelyek már a függetlenség kikiáltása előtt is fontos társadalmi szerepet tölthettek be: aktívan reagáltak a közösségi igényekre, és fórumot biztosítottak a társadalmi párbeszédhez. Az utóbbi években azonban az általános olvasói aktivitás csökkent ezekben az intézményekben. A közkönyvtárakat ma már főként diákok és vizsgára készülő felhasználók látogatják, míg az alkalmi olvasók, a szabadidős könyvhasználók és a szélesebb közösségi rétegek egyre inkább eltűnnek. A kutatók megállapították, hogy az olvasáskultúrát fokozatosan felváltja a vizsgaközpontú „tanuláskultúra”, ami a könyvtárak közösségi szerepének szűkülését is jelzi.

Farbod Kamgar (PhD Candidate at the Institute of Library and Information Science, Eötvös Loránd University) *Information Literacy and Critical Thinking Instructions in Academic Libraries* című előadásában az információs műveltség és a kritikai gondolkodás fejlesztésének fontosságát hangsúlyozta a felsőoktatásban. Az előadó célja annak hangsúlyozása volt, hogy ezeknek a kompetenciáknak a tanítása kiemelten fontos, ezért részletes és átfogó áttekintést nyújtott mind az információs műveltség, mind a kritikai gondolkodás fogalmi elemeiről és jellemzőiről, valamint gyakorlati javaslatokat fogalmazott meg – történeti áttekintés és különböző alkalmazási módok vizsgálatával – arra vonatkozóan, hogyan lehet az információs műveltséget és a kritikai gondolkodást hatékonyan oktatni egyetemi könyvtári és felsőoktatási környezetben.

Choneratt Suriyarangsun (Lecturer in BA English Programme, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University), **Jutaporn Srisamudh** (Lecturer in BA English Programme, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University), **Lugsamee Nuamthanom Kimura** (Assistant professor in BA English Programme, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University), valamint **Chirasiri Kasemsin Vivekmetakorn** (Assistant professor in BA English Programme, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University) *English Communication Skills Enhancement for Library Professionals: A University-Government Partnership Model for Developing Multilingual Service Capacity in Bangkok* című előadásukban egy bangkoki könyvtári nyelvfejlesztési programot mutattak be. A program során 40 könyvtári szakembert vontak be Bangkok különböző kerületeiből, és négy negyedéves ütemezésben valósult meg a képzés, melynek központi eleme azoknak az intenzív workshopoknak a kidolgozása volt, amelyek szerepjátékokat, szakmai szókincsfejlesztést és interkulturális kommunikációs gyakorlatokat tartalmaztak a Bangkok City Library-ban. A projekt célja a könyvtári dolgozók angol nyelvi kommunikációs készségeinek fejlesztése volt, amely jelentős eredményeket hozott a szolgáltatások minősége és a többnyelvű felhasználók kiszolgálása terén (16. ábra).

Az angol nyelvű szekció utolsó előadásában **Winkler Anna** (ELTE BTK KITI, doktorandusz hallgató; Evangélikus Országos Könyvtár, Budapest, könyvtáros) *The Old Congregational Library of Nemeskér: Research History* címmel a nemeskéri régi gyülekezeti könyvtár tudományos szempontú bemutatását vállalta. Kiemelte, hogy a vidéki egyházi könyvtárak jelentős része még feltáratlan, ezért ezek vizsgálata fontos szerepet játszhat a könyvtári örökség feltárásában.

A kétnapos konferencia zárszavában Boda Gáborné Köntös Nelli (ELTE BTK KITI Információtudományi Tanszék) Oláh Attila gondolatait idézve hangsúlyozta: a könyvtári munka túlmutat az információs szolgáltatáson: összeköti az embereket a tudással és a kultúrával, miközben lehetőséget ad a társadalmi hasznosság megélésére és értelmet ad a hétköznapi életnek. A rendszere-

zés élménye, a tudásátadás és a másokon való segítség olyan belső erőforrásokat mozgósít, amelyek érzelmileg és mentálisan is kiteljesítik az embert, hozzájárulva az egyén lelki egyensúlyához és mentális jóllétéhez (17. ábra).

16. ábra: Barátné Hajdu Ágnes és Kiszl Péter az angol nyelvű szekció előadóival

17. ábra: Boda Gáborné Köntös Nelli lezárja a konferenciát

Fotó: Láng Klára. Forrás: <https://lis.elte.hu/vkkv> (Utolsó elérés: 2026. 05. 03.)

Jegyzetek

¹ Nicolas Mazza Irodalomterápia c. könyvéről Major Ágnes írt recenziót a CeLISR folyóiratba. Elérhető: <https://journals.bme.hu/celISR/article/view/40966/23930> (Utolsó elérés: 2026. 06. 23.)

² A további konferenciakötetek elérhetők: <https://edit.elte.hu/xmlui/handle/10831/56432> (Utolsó elérés: 2026. 04. 13.)

Felhasznált és ajánlott források

Kiszl, P., Boda Gáborné Köntös, N. (szerk.) (2025) *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság VII.: Konferenciaprogram az előadások tartalmi összefoglalóival*, ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, Budapest. <https://doi.org/10.21862/vkkv7> Elérhető: <https://lis.elte.hu/vkkv> (Utolsó elérés: 2026. 04. 13.)

Kiszl, P., Boda Gáborné Köntös, N. (szerk.) (2024) *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság: Könyvtár- és információtudományi tanulmányok*. ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, Budapest. <https://doi.org/10.21862/vkkv2024>

Kiszl, P., Németh, K. (szerk.) (2022) *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság: Könyvtár- és információtudományi tanulmányok*. ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, Budapest. <https://doi.org/10.21862/vkkv2022>

Kiszl, P., Boda Gáborné Köntös, N. (szerk.) (2020) *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság: Könyvtár- és információtudományi tanulmányok*. ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, Budapest. <https://doi.org/10.21862/vkkv2020>

Kiszl, P., Csík, T. (szerk.) (2018) *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság: Könyvtár- és információtudományi tanulmányok*. ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, Budapest. <https://doi.org/10.21862/vkkv2018>

Kiszl, P., Boda Gáborné Köntös, N. (szerk.) (2016) *Valóságos könyvtár, könyvtári valóság: Könyvtár- és információtudományi tanulmányok*. ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, Budapest. <https://doi.org/10.21862/vkkv2016>